

Cālēns Blēzs un Dzimiņas Dīnas forti

Klods Pontī

No franču valodas tulkojusi Gita Grīnberga

Liels un mazs, 2017

ISBN: 978-9934-533-84-6

Sinopse

Kādu rītu maskā tērptais Cālēns Blēzs pamodina visu lielo cāļu saimi un paziņo, ka viņiem atlikušas tieši desmit dienas, lai visi kopā uzceltu Dzimiņas Dīnas svētku fortus. Vēriģi ieklausoties šajos vārdos, attapīgs lasītājs jau uzreiz var nojaust, kas īsti tiks būvēts: tā būs Dzimšanas dienas torte. Taču līdz grāmatas beigām šo noslēpumu atklās katrs. Kad cālēni ķeras pie darba, lasītājs tiek ierauts fantāzijas tēlu pārpilnā ceļojumā pa grāmatas lappusēm. Ilustrācijās ņirb paralēli sižeti un komiskas detaļas, kuru izpētei nepietiek ne ar diviem, ne trim grāmatas lasījumiem, bet galvenā varoņa maskotā Blēza sameklēšana katrā ilustrācijā brīžam kļūst par īstu izaicinājumu.

Grāmata piemērota pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem, sākot no 5 gadu vecuma.

Noskaties īsu video par grāmatu [šeit!](#)

Grāmatas izdošanu atbalstījis Valsts kultūrkapitāla fonds, Eiropas Savienības programma „Radošā Eiropa”, Latvijas Republikas Kultūras ministrija, Francijas institūts.

Par autoru:

Klods Pontī (1948) (*Claude Ponti*) ir grāmatu autors, gleznotājs un ilustrators, kurš spēj lasītājam uzburt humoristisku un absurdu sapņu pasauli. Ar sirreālo un komisko Pontī rotaļājas arī tekstā – viņa grāmatās ir daudz jaundarinājumu un vārdu spēļu. Savu pirmo bilžu grāmatu „Adeles albums” viņš radīja, lai iepriecinātu savu jaunāko meitu; kopš tā laika viņš ir sarakstījis un ilustrējis vairāk nekā 60 bērnu grāmatu. Pontī darbos dabas spēki bieži vien ir nevaldāmi, neprognozējami un postoši. Tomēr viņa mazie varoņi, lai tiktu galā ar dažādām likstām un vērstu visu par labu, rod spēku solidaritātē, ģimenē, draudzībā.

Par tulkotāju:

Tulkotāja **Gita Grīnberga** (1975) studējusi vācu filoloģiju Latvijas Universitātē 1993.–1998. g. un Rostokas universitātē 1996.–1997. g., franču valodu un literatūru Mišela Monteņa Universitātē Bordo 1999.–2000. g. No franču valodas atdzejojusi Bodlēra un Rembo darbus, latviskojusi Žorža Pereka, Margeritas Jursenāras, Frederika Beigbedera, Annas Gavaldas u.c. prozu, tulko latviešu autorus franču valodā (Jānis Ezeriņš, Inga Ābele, Imants Ziedonis, Vizma Belševica). Kloda Pontī vārdu spēļu atveidē liela nozīme ir tulkotājas izkoptajai valodas lokanībai.

Gita Grinberga

Kā tu kļuvi par tulkotāju?

Tas sākās jau kaut kad bērnībā un pusaudža gados, mācoties valodas un mēģinot tajās izburtot pirmos tekstus. Likās, labākais (vienīgais?) veids, kā pa īstam izlasīt grāmatu, ir to iztulkot. Vēlāk – vēlme un izaicinājums šajā lasīšanas pieredzē dalīties, saprast, vai tas vispār ir iespējams. Kļūt par tiltu. Jeb drīzāk par pārcēlāju, kas ved dārgumus no krasta uz krastu. Nekad iepriekš nevarēdams paredzēt, kāds būs ceļavējš, vai neuzbruks pirāti un cik neskartus tos izdosies nogādāt galā.

Kā tu izvēlēties valodu, no kuras tulko?

Salīdzinājumā ar citām apgūtajām valodām uzreiz bija jūtams tāds pavisam dabisks un pašsaprotams, ar prātu grūti izskaidrojams magnētisms un pievilksanās. Sajūta, ka franču valodas un kultūras telpā ir viegli elpot, ka varu tajā justies kā mājās.

Kas tev visvairāk patīk, tulkojot bērnu grāmatas?

Tā brīvība, kas ļauj nojaukt robežas un žanru rāmjus un kurā var satikties bērns un pieaugušais. Iespēja arī par nopietno un būtisko runāt caur spēli, rotaļāšanos, dauzīšanos. Nevainība.

Kas bija visgrūtākais, tulkojot šo grāmatu? Kam bija īpaši jāpievērš uzmanība?

Jaundarinājumi un vārdu spēles. Pontī šajā ziņā ir meistars. Apveltīts ar īpašu spēju pamanīt un sadzirdēt visu to, ko valoda pati pasaka priekšā. Uztvert valodas dzītos jokus, neko īpaši nekonstruējot un nesadomājot. Tāpēc tie ir tik grūti tulkojami, būtībā – netulkojami.

Īpašu vērību prasīja arī starp rindiņām ieslēptās atsauces un references, kas gan vairāk ir miedziens ar aci pieaugušajam, erudītajam lasītājam.

UZDEVUMI UN AKTIVITĀTES

Saruna „No olas”

Saruna par putna attīstības ciklu.

Saruna „No kā sastāv ēdiens”

Atšifrē vārdu nozīmi: Dzimiņa Dīna – dzimšanas diena, forte – torte, grāni – krāni, Izmēģis – izmēģinātājs, mīcīkla – mīklas gatavošana utt. Pārveido dažādus citus vārdus tā, lai pārējie varētu minēt (līdzīgi, kā tas darīts grāmatā).

Uzdevums „Nedēļas dienas”

Pirmā diena – pirmdiena, otrā diena – otrdiena, utt. Kurā nedēļas dienā ir Dzimiņas Dīnas dzimšanas diena, ja no pirmās gatavošanās dienas – pirmdienas – līdz dzimšanas dienai paiet 10 dienas? (Trešdiena).

Uzdevums „Ciemiņi”

38.–39. lpp. meklē, kādi slaveni viesi – grāmatu un filmu varoņi ir ieradušies uz dzimšanas dienas svinībām: Dambo, Toms un Džerijs, Joda, Supermens, Smurfs, Mario, Čārlijs Čaplins, Pinokio, Osteriks, Drakula, Teletūbijs, Karalis Kongs, Mikijs, Papajs u.c.

Vēribas uzdevumi.

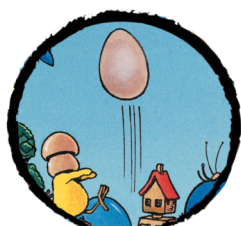
Atrodi attēlā..., saskaiti..., sameklē cālēnu, kurš... u.tml.

Uzdevums „Dzimšanas diena”

Kā rakstīt ielūgumu uz dzimšanas dienas svinībām? Ielūguma izgatavošana atbilstoši dzimšanas dienas balles tematikai, teksta rakstīšana. Vai no cāļu sakopētajiem ielūgumiem, kuros katrs raksta ko vēlas, viesi zinās kur un kad jāierodas?

Pētniecisks uzdevums.

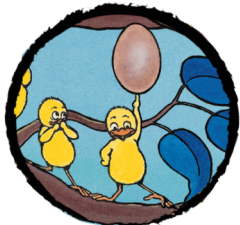
Noskaidro, kāpēc galvenais ir tortei nepaņemt „cāļu olas”, bet visas pārējās drīkst.

Uzdevums. „Darbi visai nedēļai”

Nedēļas dienu nosaukumiem pievieno tortes gatavošanas gaitu un secību.

Pirmdiena – cāļi nolemj gatavot torti, raksta ielūgumus.

Otrdiena – sagādā tortei olas un mazgājas. Kur tiek gatavots ēdiens, visam ir jābūt tīram, arī pašiem jābūt tīriem. Saruna par higiēnu ēdiena gatavošanas laikā.

Trešdiena – dodas pēc piena, lasa recepšu grāmatu, iegādājas šokolādi.

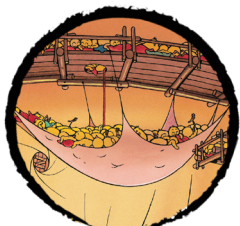
Ceturtdiena – miltu rīts, cukura pēcpusdiena.

Piektdiena – augļu vākšanas rīts, mīcīkla – tortes mīklas gatavošana.

Sestdiena – krāsns būvēšana un tortes cepšana.

Svētdiena – cāļi atpūšas.

Pētnieciskais darbs „Pasts”

Izpēti, kā vēstule nonāk līdz adresātam.